BENEDIKTUS VANVARENBERGH
VILLALAAN 46/8
1500 HALLE

HEEMKRING OKEGEM

MEDEDELINGEN

4° JAARGANG 1979 _ 3

B. Van Tarenbergh
Lusthuizenlaan 46/8
1500 Halle

M E D E D E L I N G E N

TIJDSCHRIFT VAN HEEMKRING OKEGEM

Verantwoordelijke uitgever : P. De Jonge, Hazeleerstraat,23 9471 Okegem

-Uitgegeven met de steun van het Stadsbestuur van Ninove en van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

V I E R D E J A A R G A N G 1 9 7 9 N R. 3

I N H O U D

- Bijdrage tot de geschiedenis van de abdij van Ninove blz. 80
- Mijn eerste indrukken over Okegem blz. 95
- Rijmpjes en liedjes bij kinderspelen te Okegem blz. 98
- De waterduivel blz. 126
- Kringnieuws blz. 129
- Inhoud vierde jaargang 1979 blz. 131

--oOo--

BIJDRAGE TOT DE GESCHIEDENIS VAN DE ABDIJ VAN NINOVE

In september 1794 legden de Fransen aan het Land van Aalst en Ninove een contributie op van vier miljoen livres. Het aandeel van de abdij hierin bedroeg 400 000 gulden. Om aan deze belasting te voldoen moest de abdij verscheidene bronnen aanspreken o.a. verkoop van grond, leningen, smelten van haar zilverwerk enz...

In 1796 werd de abdij afgeschaft en alle eigendommen kwamen in handen van de bezetter. Dit betekende echter niet dat de abdij ophield van bestaan want prior Van Haelen kocht in 1797 de kloostergebouwen terug. Dat de fraters op alles voorbereid waren bewijzen de drie testamenten op 26.11.1807 voor notaris Joseph De Winter te Denderhoutem verleden.
Daarbij maakten Pieter de Vleminck, François Leonard Macqué en François Cornil van den Bossche elkaar en sommige confraters tot erfgenaam.
Dezen hadden er ook voor gezorgd de waardevolste eigendommen bij particulieren onder te brengen.
Door verklikking kwamen de Fransen de schuilplaatsen te weten en er volgde een onderzoek. Niet alleen de verstopte kunstschatten, boeken ... werden aangeslagen, doch men controleerde alle handelingen door de abdij verricht en daarnaast vergeleek men de betalingen door de abdij aan de Franse overheid gedaan met de inkomsten van de abdij. Het eerste wat men

---

(1) In het familiearchief van rustend notaris Karel Van den Berghe wonende te Ninove bevindt zich een tamelijk omvangrijke bundel i.v.m. de abdij van Ninove. In feite gaat het hier om processtukken nl. over een proces gevoerd anno 1820 tussen de monniken van de abdij van Ninove en de wed. Cornelis Josephus Covens wonende te Okegem.

naging was hoe de abdij aan de contributies van 1794 had weten te voldoen :

1. De abdij inde zoveel mogelijk de achterstallige schulden op haar bezittingen en smolt haar zilverwerk. Dit bracht 15 453 gulden op. (2)

2. Na voorafgaand akkoord van de Raad van Vlaanderen ontleende de abdij verscheidene sommen o.a. :
   op 30.11.1794 : van dame Jeanne Pameleere te Gent 1 211 g.
   op 10.01.1795 : van J.B. van Steenberghe te Ninove 6 000 g.
   op 20.01.1895 : van Sebastiaen Neirinckx te Ninove 5 000 g.
   dit voor een totaal bedrag van 12 211 g., waarvan de abdij volgens de kwitanties slechts 2 602 g. stortte. De abdij moest dus nog een achterstal van 9 609 g. betalen.

3. Het onderzoek van de werkelijke verkopen door de abdij verricht en die 129 690 g. opbrachten. Deze verkopen stonden genoteerd in een schrift en bij controle bleek dat enkele partijen niet helemaal geveild werden en dit terug voor een totaal van 31 000 g.

   De werkelijke opbrengst van de verkopen was dus 98 681 g.
   Daar rekende men de 20 ste penning bij 4 934 g.
   Totaal ontvangsten 103 615 g.
   Daarbij had de abdij, terug volgens de kwitanties, 90 998 g. betaald. Dd abdij bleef nog schuldig : 12 617 g.
   De verificateur ontdekte ook nog dat een kwitantie vervalst werd nl. voor 2 700 g. De Fransen rekenden ook nog de intresten van de twee sommen vanaf 24.09.1796, dag van de nationalisering tot de datum van het aangegane kontrakt tussen de Fransen en de abdij à 5 % totaal : 18 336 g.
   Totaal tot nog toe te betalen : 40 562 g.

Ten tweede had de abdij, met de medewerking van notaris Jean François Chaboceau, verscheidene gronden in schijn aan de pachters verkocht. De pachters kregen een verkoopakte en

---

(2) De sommen werden steeds afgerond tot op de gulden.

een kwitantie, waarschijnlijk op belofte om na het vertrek van de Fransen de eigendommen terug te schenken. In een verklaring van 18.04.1813 gaf de notaris toe dat hij onder de verkopen van januari en februari 1795 verscheidene valse verkopen had tussengeschoven of zogezegd had verkocht. Hij gaf een opsomming van de nummers, zoals die in de vijf schriften van de toewijzingen van de onroerende goederen van de abdij stonden opgetekend, zoveel hij ze zich nog kon herinneren. Hij verklaarde echter dat indien er hem nog te binnen schoten hij dit aan de Fransen zou laten weten.
In totaal werden er zo 166 bunder 2 dagwand 56 roeden vals verkocht voor een waarde van 105 632 g.
Daarop de 20 ste penning : 5 281 g.
Het totaal van de valse verkopen beliep : 110 913 g.
Daarbij moesten nog de pachten gerekend worden die de abdij ontvangen had vanaf Kerstmis 1795 = 4 138 g. per jaar.
De pachters moesten bovendien iedere 3 jaar op de pacht potten wijn betalen wat 1/27 van één jaar pacht bedraagt = 153 g.
Totaal van de pachten van één jaar = 4 291 g.
Over 17 jaar 3 maanden tot 24.03.1813 = 74 026 g.
Totaal van dit artikel is dus 184 940 g.

Hier volgt de tabel van de valsverkochte goederen. De gronden werden per gemeente gerangschikt.

Aard van de grond	Oppervlakte b	d	r	v	Datum van de verkoop	Fictieve (?) kopers
APPELTERRE						
Land	-	3	78	-	03.02.1795	Lieven Haelterman
"	3	3	90	-	"	Idem
Grasland	1	3	78	-	10.02.1795	Peter Vansteenberghe Dit voorgaand stuk bedroeg oorspronkelijk 4b 3d 93r doch het domein verkocht de rest.
Land	-	1	20	-	19.02.1795	Jan Baptist Vansteenberghe
"	-	3	-	-	"	Idem
"	-	1	80	-	"	Idem
ASPELARE						
Land	2	-	11	10	04.02.1795	Lieven de Clercq
"	2	2	92	-	19.02.1795	Sebastiaen Neirinckx
DENDERHOUTEM						
Land	2	1	-	-	04.02.1795	Jean François Chaboceau
"	1	-	-	-	19.02.1795	Jan Baptist Vansteenberghe
"	-	1	-	-	"	Jean François Chaboceau
"	1	-	-	-	"	Lieven Charles de Cooman

Aard van de grond	Oppervlakte b	d	r	v	Datum van de verkoop	Fictieve (?) kopers
Grasland	-	2	-	-	19.02.1795	Lieven Charles de Cooman
Land	3	3	52	-	"	Adriaen backaert
DENDERLEEUW						
Land	-	1	50	-	19.02.1795	Jean François Chaboceau
"	-	3	-	-	"	Idem
EREMBODEGEM						
Grond & gebouwen	-	3	60	-	19.02.1795	Lieven Charles de Cooman
HERLINKHOVE						
Land	1	-	-	-	04.02.1795	Charles de Cooman
"	1	-	-	-	"	Wed. Fr. de clercq
"	-	3	22	-	"	Jean Cosijns
"	4	3	66	-	"	Jean Cosijns
IDEGEM						
Grasland	1	1	93	-	04.02.1795	Charles Kiekens
"	1	3	15	-	"	Idem
"	7	3	-	-	19.02.1795	Lefevre
						Voorgaand stuk lag op het grondgebied van Grimminge en Idegem.
LIEDEKERKE						
Land		?			04.02.1795	Charles Kiekens en cons.

Aard van de grond	Oppervlakte b	d	r	v	Datum van de verkoop	Fictieve (?) kopers
Land		?			04.02.1795	Charles Kiekens
"	2	-	-	-	10.02.1795	Janssens
"	-	1	50	-	"	M. Van Droogenbroek
"	-	1	50	-	"	Jan Baptist Goubert
"	-	2	33	15	"	Michel Arrijs
Grasland	1	1	82	14	"	Thomas Vandroogenbroek
Ferme de le paradis	1	-	11	-	19.02.1795	Joseph Cosijns
Grasland	-	-	70	-	"	Jean Cosijns
"	-	3	35	-	"	Idem
Land	4	1	-	-	"	Jan Baptist Vandroogen-broek
MEERBEKE						
Land	1	3	66	-	11.02.1795	Jan Baptist De Coen In de oorspronkelijke verkoopakte stond 3b 2d
"	3	2	-	-	"	Idem
"	1	3	14	-	"	Idem
NINOVE						
Land	8	-	-	-	21.01.1795	Michel Buydens
"	4	-	-	-	"	Idem
"	4	-	-	-	"	Frans de Cooman
"	1	-	-	-	03.02.1795	Jean François Chaboceau

Aard van de grond	Oppervlakte b	d	r	v	Datum van de verkoop	Fictieve (?) kopers
Land	1	-	-	-	03.02.1795	Jan Baptist Vanassche
"	-	1	17	-	"	Idem
"	-	2	-	-	"	Idem
"	-	2	60	-	"	Idem
"	2	-	-	-	"	Weduwe Kiekens
"	1	-	-	-	"	Jan Baptist Vanassche
"	6	-	-	-	"	Jan Baptist Vansteenberghe
"	2	-	-	-	"	Charles Antoine Vanassche
"	2	-	-	-	"	Weduwe N. Merckx
"	-	2	-	-	"	Jan Baptist Vanassche
Weide (1)	1	-	31	-	"	Pierre De Cooman
Land	3	1	-	-	"	Nicolas Van avermaet
"	1	-	-	-	"	Jan Hendrickx
"	4	2	56	-	"	Adriaan Frans Vanassche
"	1	-	5	10	04.02.1795	Jean Cosijns
"	2	-	94	-	19.02.1795	Adriaen backaert
OKEGEM						
Land	-	3	50	-	21.01.1795	Amandus Haelterman
"	-	2	30	-	"	Idem
"	3	1	-	-	"	Idem

(1) In de tekst spreekt man van pré en prairie. Dit vertaalde ik door weide & grasland.

Aard van de grond	Oppervlakte b	d	r	v	Datum van de verkoop	Fictieve (?) kopers
Land	1	-	60	-	21.01.1795	Amandus Haelterman
Grasland	3	-	-	-	03.02.1795	Cornelus Josephus Covens
Land	-	3	24	10	04.02.1795	Idem
"	-	2	81	-	"	Idem
"	-	2	38	-	"	Idem
"	1	1	35	-	"	Nicolas vanhaevermaet
"	-	2	40	-	"	Sebastien Neirinckx
Land, hoeven en gebouwen	1	-	-	-	"	Idem
Land	2	-	53	-	"	Lieven C. De Cooman
OUTER						
Grasland	-	1	6	-	19.02.1795	Jan Baptist vansteen-berghe
"	-	1	80	-	"	Joseph Cobbaut
Gemeenschappelijk onder Ninove en Outer lag :						
Grasland	1	-	-	58	03.02.1795	Jan Fr.Clement Fievez
PAMEL						
Huis en grond	-	1	80	-	11.02.1795	Lieven Charles de Cooman
Land	-	1	40	-	"	Idem
"	1	-	-	-	"	Van Steenberghe
Grasland	1	-	18	-	"	Lieven Charles de Cooman
Land	-	2	50	-	"	Idem

Aard van de grond	Oppervlakte b	d	r	v	Datum van de verkoop	Fictieve (?) kopers
Land	-	1	-	-	11.02.1795	Lieven Charles de Cooman
Huis en grond	-	1	50	-	"	Idem
Weide	-	2	83	-	"	Idem
Land	6	-	-	-	"	Jan Frans Walkiers
Heide	-	3	60	-	"	Jan Baptist van Steenberghe
Land	1	1	56	-	"	Jean François Chaboceau
SINT - ANTELINKS						
Land	-	2	25	-	16.02.1795	Jean François Chaboceau
"	1	-	-	-	"	Jan Baptist Vanherrewege
"	-	2	-	-	"	Peeter Limpens
"	-	1	50	-	"	Idem
"	-	2	50	-	"	Georges Vansnick
"	-	2	5	-	19.02.1795	Sebastiaen Neerinckx
"	1	2	63	-	"	Jan Antoon Vandenborre
SINT - LIEVENS - ESSE						
Land		?			19.02.1795	Charles Antoine Vanassche Dit artikel werd waarschijnlijk reeds door het domein verkocht.
VOORDE						
Grasland	1	1	8	-	03.02.1795	Lieven Haelterman

Aard van de grond	Oppervlakte b	d	r	v	Datum van de verkoop	Fictieve (?) kopers
Land	1	-	58	10	04.02.1795	Joseph Merckx
WOUBRECHTEGEM						
Land	3	-	30	-	19.02.1795	Jan Baptist Wagon
"	1	-	-	-	"	Idem
ZANDBERGEN						
Grasland	-	2	28	-	19.02.1795	Peter Vansteenberghe

Ten derde ontdekte men dat Mr. De Vleminck, ex-monnik, intresten of kapitalen van renten had ontvangen na de opheffing van de abdij. Deze moesten integraal aan de Fransen overgemaakt worden plus de intresten daarvan en dit beliep in totaal 1623 g.

Ten vierde vergeleek men de opbrengst van de houtkappingen en verkoop van hout te Liedekerke, St.-Renold, Kattem en Rennissart. In totaal bracht dit 23 071 g. op. De kwitanties van gestorte bedragen brachten terug verscheidene onregelmatigheden aan het licht.
Hiervan trok men af de talrijke opeisingen en het nemen van gijzelaars door de Franse overheid gedaan voor een totaal van 20 208 g. Waren o.m. gijzelaar : Ruqueux, De Bremaeker, La Broche, Germanes, Baeyens en de dienstlui.
Over dit vierde artikel moest de abdij nog 10 231 g. opbrengen plus de intrest daarop sinds 24.9.1796 = 8 440 g.
Totaal : 18 671 g.
Tenslotte bedroeg het totaal bedrag dat de abdij door allerlei manipulaties aan de Franse fiscus had weten te ontdekken : 245 797 g. In franken uitgedrukt bedroeg dit 445 889 fr. en 75 centiemen.
Tussen baron d'Houditot, prefect van het departement van de Schelde, Bartholemy Francois Maré, directeur van de administratie en registrering van de domeinen van het departement van de Dijle enerzijds en Pierre de Vleminck, ex-frater en proviseur van de abdij van St.-Cornelis en St.-Cypriaan te Ninove, François Leonard Macqué, ex-frater en lector van de abdij wonende te Ninove, Alexander Coppieters, ex-frater en pastoor te Oudenaken, Justus Van Roy, ex-frater en pastoor te Pamel, over hunzelf en over de andere leden van de communiteit anderzijds kwam het op 12.2.1813 tot een vergelijk waarvan de voornaamste bepalingen luidden :

a. De kloosterlingen moesten voor alle bovenstaande artikelen nl. voor achterstallen, fictief verkochte goederen, houtkappingen ... nog 400 000 fr. betalen. Tot voldoening van deze zouden ze op hun abdij, de kerk uitgezonderd, omdat

die nu toebehoorde aan de gemeenschap en parochiekerk geworden was, op hun hovingen, boomgaarden en weiden groot ± 14 ha een hypotheek nemen.

b. Als tegenprestatie werden de fictief verkochte goederen aan hen teruggeschonken.

c. Alle roerende goederen zoals bibliotheek en enkele schilderijen kwamen toe aan het bestuur der domeinen. Vooraf hadden de fraters nog gepoogd een gunstiger overeenkomst te verkrijgen waarbij ze wezen op het feit van de grote onkosten die de abdij te dien tijde had, dat er talrijke opeisingen gebeurd waren, dat men gijzelaars tussen hun leden nam en dat de regering van de abdij voor 90 000 fr. had geprofiteerd, daar men geen gebruik had gemaakt van zes bonnen van 15 000 fr., allen afgeleverd aan de leden van de abdij en waarmee men eventueel nationale goederen had kunnen kopen of die had kunnen omzetten in renten. Doch dit baatte niets daar de verificateur erop wees dat men de prijs van de jaarlijkse pachten niet had gerekend en dat de pachters gehouden waren tot zekere prestaties waarvan men de waarde niet kon schatten doch die zeker de som zouden verhoogd hebben. De overeenkomst werd toch doorgevoerd en slechts op 8 juli 1819 had voor notaris de Vinck te Gent de definitieve overdracht van de partijen grond plaats tussen de regering en de volgende personen : Ignace Philippe de Joncker, pastoor te Liedekerke, Josse Bernard de Clerck, pastoor te Denderwindeke, Jean Baptiste Luyckx, pastoor te Ninove, Alexander Coppieters, pastoor te Voorde, Justus Van Roy, pastoor te Pamel, Charles François van de Bon, priester wonende te Brussel en François Ignace Schoonjans, pastoor te Okegem.

Op basis van deze overdracht kwamen de religieuzen met sommige pachters tot een overeenkomst over de achterstallen van pachten en teruggave, eventueel verkoop, van de gronden. Doch, en hier blijkt het zwakke punt van heel de opgezette grondverkoop, men had op de goede wil en de verknochtheid

van de pachters gerekend. In de overgrote meerderheid van de gevallen was dit ook het geval doch er waren uitzonderingen. Twee gevallen zijn me bekend nl. Cornelis-Josephus Covens te Okegem en Michaël van der Maelen te Liedekerke.
Eerstgenoemde en nadien zijn weduwe nl. Joanna-Catharina van Waeyenberghe werden voor het vredegerecht te Ninove betrokken waar er geen minnelijke schikking kon getroffen worden en zo moest de zaak voor de rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde beslecht worden. Te Okegem ging het om de al of niet legale aankoop in 1795 van 5 bunder 38,5 roeden grond.

Het lijkt wel interessant de beweringen tegenover elkaar te stellen.

1. De kloosterlingen verwijzen naar de overdracht tussen de de regering en hunzelf.
   Ze beweren dat de verkoop slechts fictief heeft plaatsgehad en brengen als bewijzen de akte van notaris Chaboceau aan, de vijf schriften van verkopingen en een afschrift van de overeenkomst met de Franse regering.
2. De weduwe Covens verwijst naar haar wettelijke akten en zelfs naar de griffie te Okegem waar de verkoop werd geregistreerd door meier Van Havermaet. Doch tegen dit argument antwoordt de advokaat van de eisers dat Van Havermaet ook zelf zo'n fictieve koop had aangegaan en wel nr. 76, juist.na de nummers 72, 73, 74, 75 van de weduwe Covens geregistreerd, en dat de weduwe Van Havermaet de fictie van de verkoop heeft erkend en vrijwillig tot een akkoord is gekomen.

De weduwe Covens verwijst ook naar een verklaring van Pierre-Joseph van Audenhove wonende te Ninove, die bevestigt dat hij als speciaal commissaris van de regering aanwezig was bij de publieke verkoop en dat Cornelis die betwiste gronden aangekocht had !
Op 6 maart 1825 werd er een vonnis uitgesproken nl. de weduwe Covens moest tegen Kerstmis 1825 de betwiste partijen ver-

laten en ze moest de achterstallige pachten en lasten betalen sinds 1795.
De weduwe ging waarschijnlijk in beroep daar er van 30.11.1825 terug een uitspraak is waarin beide partijen naar de bewijzen voor hun aanspraken gevraagd wordt. Het vervolg van de zaak weten we niet, doch de partijen grond zijn in het bezit van de familie Covens gebleven.
Waarschijnlijk gaven de religieuzen de moed op na een uitspraak van het hooggerechtshof te Brussel in de volgende zaak nl. tussen henzelf en Michaël van de Maelen.
Hier vinden we hetzelfde verloop, nu voor de rechtbank van eerste aanleg te Brussel en in dit geval ging het om de teruggave van twee bunder land te Liedekerke. Dezelfde argumenten duiken weer op, doch in dit geval konden de monniken nog bewijzen dat het papier waarop de verkoping geschreven stond van de fabriek Delcour en compagnie voortkwam. Deze fabriek werd pas op 1.4.1799 geopend en als zodanig kon een verkoop van 19.2.1795 niet geschreven worden op papier dat men nog niet eens gefabriceerd had. Ook hier werd Michaël van der Maelen veroordeeld tot teruggave van het stuk land en de kosten van het proces. De veroordeelde ging in beroep bij het hooggrechtshof te Brussel. Daar eiste zijn advokaat de teruggave van de koopsom van de grond ! Hij stelde dat hun actie tot weergave verjaard was en dat ze bovendien geen recht hadden om meer dan 5 jaar pacht te vragen.
Ook de kwestie wie feitelijk erfgenaam was van prior Van Haelen kwam aan de orde !
De advokaat kon bewijzen dat ook een écht gebeurde verkoop, die voor 1799 gebeurd was, geschreven stond op papier dat toen niet eens gefabriceerd was en dat het feit dat de akte later geschreven wordt niet het feit van de wettelijke verkoop in twijfel trekt.
Ook hier verwees men naar de wettelijke akten en naar de kwitantie die de koper had.
Het vonnis luidde aldus : Daar de wet op het enregistrement nog niet in voege was konden de monniken geen wettelijke be-

wijsmiddelen aanvoeren om de akten te kunnen ontkennen of betwisten. Dat ze alzo, gezien de veelvuldige verkopen, volgens hun welbehagen de verkopen zouden kunnen betwisten. Dat de monniken de zaak begonnen waren nadat ze hun rechten van de regering hadden verkregen, maar dat zij als opvolgende eigenaar de rechten van het verkocht goed niet konden vervolgen.

Het bewijs dat het papier ten hoogste in 1799 kon gefabriceerd zijn werd verworpen daar dit de geveinsdheid van de verkoop niet bewees.

De monniken moesten de boete terugbetalen en werden verwezen in de kosten van de twee aanleggen.

Gedurende de periode van de processen waren de religieuzen verplicht de gebouwen van hun abdij te verkopen, misschien hebben de zware kosten van de processen daartoe wel bijgedragen.

Herman Van Isterdael.

MIJN EERSTE INDRUKKEN OVER OKEGEM

Voor de meeste mensen die bouwen stelt het vinden van een bouwplaats soms problemen. De meesten bouwen maar eens in hun leven en de ligging van de bouwgrond moet soms aan bepaalde voorwaarden of ideeën voldoen. In hun dromen hebben deze mensen zich reeds lang vooraf de ideale plaats voorgesteld, en in de werkelijkheid proberen ze die dan zoveel mogelijk te benaderen.

Ik woon sinds mijn veertien jaar in een stad en sinds ik getrouwd ben woonden mijn vrouw en ik in een appartement. Leek het in het begin een gemakkelijk te onderhouden bewoning, algauw bleek het om verschillende reden niet meer te voldoen (lawaai, ongezonde lucht, enz...). De nadelen kregen zelfs abnormale proporties toen wij een kind wensten : een kind een ganse dag in een appartement, zonder tuin, altijd binnenspelen, want op straat spelen was onmogelijk !

Zo kwamen wij op het idee een huis te bouwen natuurlijk op "de buiten". Wij wensten een woning niet in de dorpskom, ook niet te ver af, in een rustige straat waar de kinderen zonder gevaar zouden kunnen spelen. Daar wij beiden in Brussel werkten mocht deze plaats niet te ver van een trein- of buslijn liggen, gemakkelijk om op het werk te raken. Voeg daarbij een beetje natuur (een paar bomen, niet een uitzicht op een autostrade). Ja, dat zou het worden.

Voor mijn vrouw en mij was die dag in mei 1973 een beslissende dag ! Hadden wij onze bouwgrond gevonden ! Voor ons lag een stuk grond die aan al onze verwachtingen scheen te voldoen ! Zouden wij hier ons verdere leven willen doorbrengen ? Wij stonden te kijken op een perceel grond te Okegem !

Ja, de beslissing was gevallen. Toen ging alles vlug : bouwplannen, bouwvergunning, lening. In de lente 1974 begon men

de funderingen en één jaar later trokken wij met veel verwachtingen in onze woning, na een periode van zorgen, miserie en problemen (iedereen die gebouwd heeft zal mij wel begrijpen).

Het eerste jaar dat ik in Okegem doorbracht heb ik niet veel of liever geen contact met de bevolking gehad met uitzondering van de naaste buren. De afwerking van de woning : schilderen, behangen, vernissen, de tuin, hier grond aanvullen en daar nog iets beter afwerken, heeft mij een hele tijd in beslag genomen. Geleidelijk aan kwam hierin verandering.

Ik ben vroeger nooit aangetrokken geweest door sociale of culturele verenigingen. Ik ben geen mens die zijn avonden doorbrengt in herbergen, luidruchtige rondjes geeft op feesten en bals, geen haantje de voorste in sportactiviteiten. Kortom, ik ben wat men noemt : "een huisduif". Voeg daarbij dat ik met mijn auto naar mijn werk rijd, en een treinreis dus ook geen banden kon scheppen. Meerdere redenen die contacten met de bevolking van Okegem belemmerden.

Ik heb een groot deel van mijn leven doorgebracht in een stad, maar ik had wel mijn persoonlijke ideeën van het plattelandsleven. Ik was ervan overtuigd dat alles daar gemakkelijker, vrienderlijker, gemoedelijker zou zijn, niet de onverschilligheid van de stad. Dichter bij de natuur : dat sprak mij aan.

Van het gemeentebestuur heb ik nooit iets gezien of gehoord. Buiten soms een bars antwoord bij een van mijn weinige noodzakelijke bezoeken ben ik er niet veel wijzer van geworden. Een klein foldertje met een paar noodzakelijke inlichtingen, zoals een plannetje van de gemeente, huisvuilophaling, adres van dokter en apotheker, zou heel welkom zijn geweest. Deze kleine attentie zou ook een blijk geweest zijn van de gemeente dat wij bestonden.

Ook voor de inwoners van Okegem, schenen wij in het begin maar "inwijkelingen" te zijn geweest en daar kan mijn vrouw mij bijvallen. Buiten : "Goedendag, goed weertje, hé ? Bent U ook van Okegem" zij de eerste voelingen met hen niet ge-

weest. Op een goedendag werd soms en veelal niet geantwoord. Daarbij werden wij bekeken als de eerste marsbewoner die, langs ongekende wegen, in Okegem is terechtgekomen, met moeite "goedendag" uitbrengt en nog zou wensen antwoord te krijgen. Ook een wandeling door het dorp gaf soms een gevoel van ongemak als de huisvrouwen "de koppen bijeenstaken" als wij langskwamen.
Waren wij wel verwittigd tegen "den achterklap" het deed wel raar aan. Ook de bruutheid van sommige antwoorden, de manier om persoonlijke vragen te stellen op straat en in de winkels deed ons schrikken.

b.v. in een magazijn :

"Dag, mevrouw heeft U artikel X ?"
"Nee, meneer, alleen artikel Y. Het is even goed om niet te zeggen beter."
"Dank U, maar ik zou toch X willen."
"Kijk, meneer, ik verkoop alleen Y en ik verkoop alleen maar goede marchandise !"

Ik kan hier moeilijk de toon aangeven waarop dit antwoord mij werd gegeven. Ik was wel vlug buiten.

Het eerste wat ik van Okegem hoorde vertellen was de hevige politieke strijd die er zou gewoed hebben. Dat zelfs naaste buren, uit verschillende kampen, niet tegen elkaar spraken.

Nu, drie jaar later kan ik zelf me dat nog moeilijk voorstellen.
Zijn wij geaccepteerd als inwoners door de bevolking ?
Zijn wij het die ons aangepast hebben ?

Nu apprecieer ik Okegem voor zijn talrijke visvijvers, zijn belangrijk verenigingsleven (wie kan de pensen- en mossel-kermissen nog bijhouden)en zijn landschap wat voor mij als stadsmens toch een enorme verandering en verrijking is geweest.

Segers André.

RIJMPJES EN LIEDJES BIJ KINDERSPELEN TE OKEGEM

Oude kinderrijmpjes en liedjes doen terugdenken aan de jeugdjaren. Die goede tijd ! We willen daar wel graag aan terugdenken als we in de gepaste stemming zijn.
De schoolgaande jeugd kende vroeger haar eigen specifieke liedjes : deze waren nuchter en zakelijk bij de jongens, sierlijker en met meer gevoelsuitdrukking bij de meisjes.
Deze liedjes zijn geboren uit een jonge onbegrensde verbeelding en ontstonden uit een of ander concreet detail uit het leven of omgeving.
Bekeken door de bril van een volwassene lijken die rijmpjes nietigheden, onsamenhangend, ja zelfs zinloos. Maar voor de kinderen betekenen zij een wereld van geluk, van ontspanning.

De eerste liedjes die het kind te horen kreeg waren de wiegeliedjes, de schoot- en knieliedjes en andere deuntjes waarmee het kind in slaap werd gewiegd of "braaf" gehouden. Hoe naïef-eenvoudig het ook is, steeds werd het wiegelied gezongen met de traag ritmische beweging van de schommelende wieg. Een ander ritme en een andere toon klinken uit de liedjes waarmee de vader zijn dreumes laat paardrijden op de op- en neergaande knie.
Ouders van nu hebben meestal weinig tijd om met hun kind(eren) bezig te zijn. Maar ook de veranderende maatschappij-struktuur is mede oorzaak van een teloorgang : in één generatie dreigt eeuwen volkse traditie verloren te gaan.

Dan zijn er nog de vele liedjes die bij het spel worden afgedreund. Ze zijn zeer oud en zijn ook 't meest vatbaar voor "verminking" doordat het kind in vele gevallen de oorspronkelijke tekst niet verstaat en geen aanstoot neemt aan een onverstaanbare tekst. We denken b.v. aan de vele Franstalige liedjes, destijds aangeleerd in de verfranste pensionaten,

die door de dorpsjeugd nagezongen werden in een onherkenbare vorm.
Bij het touwtjespringen, bij balspelen en bij andere spelen geeft het lied de cadans aan. Zozeer is het spelende kind ingenomen met de maataangevende melodie dat de woorden bijzaak worden.

De kinderliederen zijn ook zeer gevarieerd. Men kan ze indelen in :

- aftelrijmpjes ;
- liedjes en rijmpjes die men gebruikt bij touwtjespringen e.a. ;
- liedjes die bij dans- en balspelen worden gezongen ;
- liedjes die betrekking hebben op bepaalde jaarfeesten, op school (Nieuwjaar, Sint-Niklaas enz...) ;
- terg-, spot- en raadselrijmpjes.

De onderhavige rijmpjes en liedjes hebben wij kunnen verzamelen dank zij de medewerking van enkele dorpsgenoten die we langs deze weg hiervoor onze beste dank betuigen.
Wij hebben ook het achtdelige werk van Alfons De Cock en Isidoor Teirlinck "Kinderspel en Kinderlust" nagelezen en opgetekend wat deze folkloristen als liedjes en spelletjes voor Okegem aangaven.
Wij zijn er ons van bewust dat deze poging om de kinderrijmpjes en liedjes te verzamelen ver van voltooid is. Wij hopen de tekorten met de hulp van de lezers van wie wij positieve reacties en verdere documentatie verwachten in een bijlage aan te vullen.

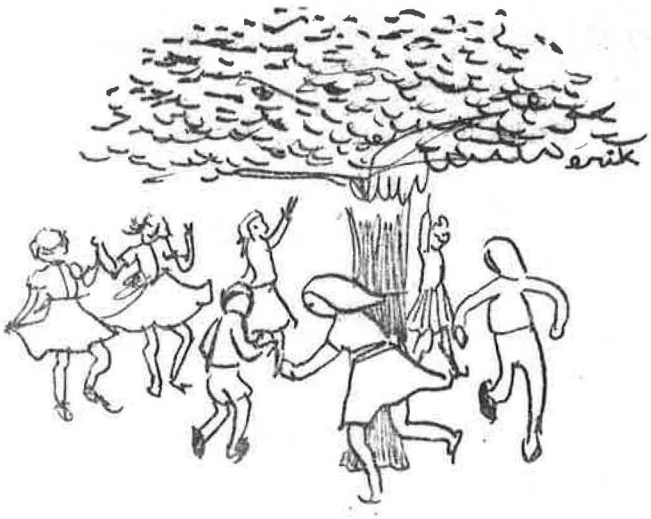

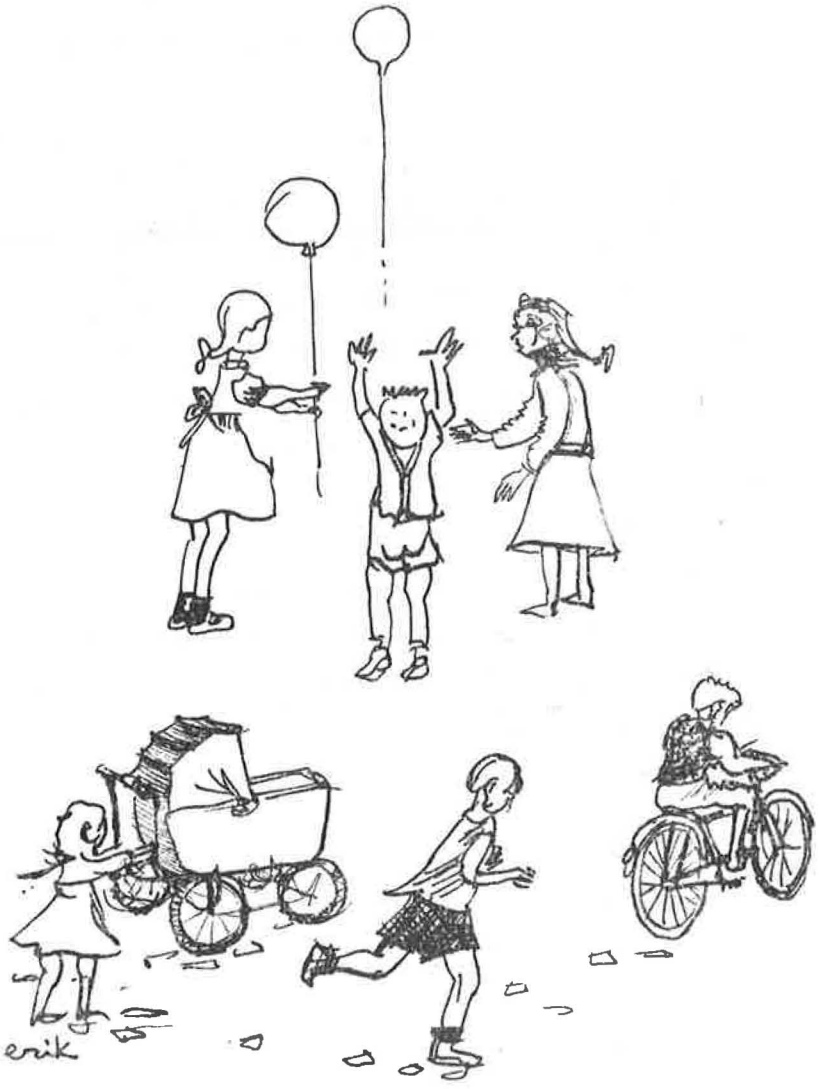
erik

I. Wiege- en schootliedjes en kniedeuntjes.

Dit zijn liedjes die door de ouders of grootouders gezongen werden om het wicht en de peuter in slaap te wiegen of te troosten. Het gezang gaat gepaard met een schommelende beweging op de stoel. Het kind geniet ervan, maar ondergaat het gebeuren veeleer dan er actief aan deel te nemen.

1. Do, do, kinneken do
   slaapt en doet uw oogskens toe
   Hebt gij geen vaak, ge moet niet slapen
   Hebt gij geen honger, ge moet niet gapen
   Do, do, kinneken do.

2. Hoep Marianneken
   Poep Marianneken
   Laat de poppekens dansen
   Een goede man
   Een brave man
   Een man van complaisancen
   Hij roert de pap, hij wiegt het kind
   En laat zijn vrouwken dansen.

3. Draaien, draaien wielken
   Morgen komt Machielken
   En komt Machielken morgen niet
   Hij komt van heel zijn leven niet.

4. Peperbolleken kwam mij tegen
   Met ne baard zo lang als vlas
   Sapristi, wie zou dat peinzen
   Dat dat Peperbolleken was.

5. Rijen, rijen, rijen op een houten peerd
   vier witte pootjes en een grijze steert.

6. En zo rijen wij te peerd
Op nen ezel, op nen ezel
En zo rijen wij te peerd
Op een ezel zonder steert.

En zo rijen wij naar Sint-Job
Op nen ezel, op nen ezel
En zo rijen wij naar Sint-Job
Op nen ezel zonder kop.

7. Heintje - patijntje
Scheet op mijn handje
Pakt den bessom (bezem)
en vaag'et af.

8. Vogelken gij zijt gevangen
In een muitje zult ge hangen
Gij blijft hier, gij blijft hier
Lieve vogel van plezier

Handjes draaien
koeken bakken vlaaien
handjes draaien
koeken bakken vis
Ge kunt dat niet geloven
Hoe lekker dat dat is
Stokvis.

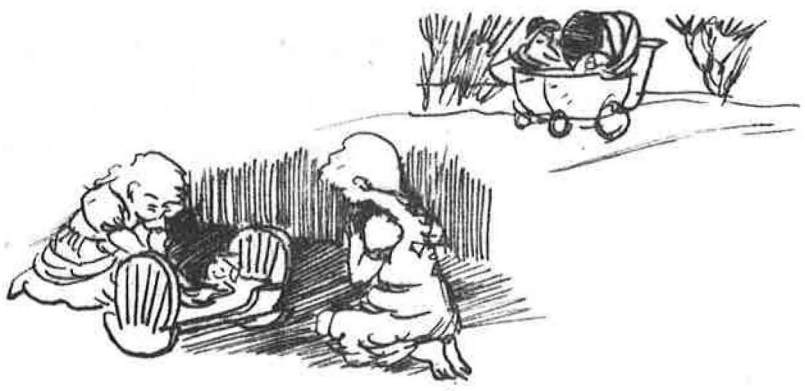

II. Aftelrijmpjes.

Bij de meisjesspelen was het de gewoonte een rijmpje af te dreunen om te zien wie er "aan" is.
Deze aftelrijmpjes tellen heel wat varianten. Hoe vlug is een versje of rijmwoordje in de kindermond niet vervormd. Temeer daar veel van die woorden geen bepaalde betekenis hebben en meestal maar een rollende of afgeknakte klank vertegenwoordigen. In deze schijnbaar onsamenhangende rijmpjes vindt men ook belangwekkende bijzonderheden o.m. overblijfselen van vroegere tijden. Soms bevatten zij woorden waarvan de betekenis ontgaat omdat men er de oorsprong ervan niet altijd kent.

1. Holleken, bolleken
   liep in 't holleken
   Holleken, bolleken af.

2. Pot, hore kadorè
   bim bom bore
   esj kesj kesj plesj (bis)
   Al dat de leste plesj heeft
   zal er aan zijn.
   (Zal de kat zijn)

3. Wie gaat er mee naar Amerika ?
   Daar moeten wij niet werken
   Eten en drinken op ons gemak
   Slapen lijk de verkens op ne zak
   Ge moest dat zien hoe dat ging
   Hoe ze met de bommen op de deuren smeten
   Gij lelijke Doche, gij moet kapot (Duitser)
   Hij heeft geen haar op zijnen kop
   Kletskop.

4. Sissen stond te pissen
Aan de deur van zijn mameer
Daar kwamen twee polissen
en namen Sissen mee.

5. Al onder de groene bomen
Daar lag een hondje dood
Zijn pootje was vervroren
hij lag met zijn kontje bloot
Daar kwam een timmerman
en sloeg op dat hondje
Oei, oei zei dat hondje
weeral op m'n kontje
Een twee drie
en gij zijt af.

6. Onder de piano stond een pint
Al wie daar van drinkt stinkt.

7. Ik en onzen dikken
gingen peren plukken.
De peren waren niet rijp
en ik en onzen dikken
kregen schijt.

8. Onder de bank
lag e wat zand
rijd er mee naar Engeland
van Engeland naar Spanje
Appelen van Oranje
peren van den eerste boom
geeft de dochter een gaa kroon. (gouden)
Een gaa kroon van Louise
's winters zal het vriezen ...

9. 'k Ging naar de winkel
om een brood
'k Kreeg twee stikjes (?)
een blauw en een rood
Welken kiest ge
van dat blauw of van dat rood ?
We zullen eens gaan zien
of dat wel waar is...

10. A. B. C.
de kat gaat mee
den hond blijft thuis
piep zei de muis
in het schotelhuis.

12. Pot, vlimme vlamme koterdamme
Lier la lesj
Plesj.

13. Onder 't water lag een pater
met zijn tenen boven 't water.
Hoeveel tenen had die pater ?

14. Alle Indiaantjes schieten met banaantjes
Pief, poef, paf
En gij zijt af.

15. Op de toren wordt geboren
Piet of Nel ?
Nel, dan ben jij het wel.
Piet, dan ben jij het niet.

16. Den dikken en den dunnen
zaten op een karreken
't karreken viel om en
en den dikken zijn neus was krom.

17. Pontanetta pontapie
tappe tappe rose
Pontanetta pontapie
tappe tappe rose mie

Pomme de reinette, pomme d'api
tapis, tapis rose
Pomme de reinette, pomme d'api
tapis, tapis gris.

18. Jean, Jean, Jean, kateramuelle
oui, oui, oui, keteramazel
katifoi, selestiribon
'k zal a kommanderen in de arizon

Jean, Jean, Jean que ta femme est belle
Oui, oui, oui, c'est une demoiselle
Qu'as-tu fait de ce petit ruban ?
J'ai raccommodé la culotte de Jean.



III. Kinderliedjes bij loopspelen, rijspelen en rondedansjes.

1. Wat groeit er in mijnen hof ? Ajuin ?
   Wat nog ? Peterselie
   Wat nog ? Kropsalade
   Al wie omziet krijgt hem niet (bis)
   (zakdoekje leggen)

2. Schipper mag ik overvaren, ja of nee ?
   Moet ik dan een cent betalen, ja of nee ?

3. Naald en draad zijn altijd goed
   vivan de naald en de vingerhoed.

4. Scheepjes varen al over de zee
   Marieken gaat gij mee, Marieken gaat gij mee ?
   Scheepjes varen al over de zee
   Marieken gaat gij mee op zee ?

5. Kruisman, kruisman
   Wie zal onze kruisman zijn ?
   Dat zal zijn, dat zal zijn
   Dat zal ons lief N.... zijn.

   Losman, losman
   Wie zal onze losman zijn ?

6. Kent gij de mosselman, de mosselman, de mosselman
   De man van 's Heren wegen ?
   Ja, ik ken de mosselman, de mosselman, de mosselman
   De man van 's Heren wegen.
   Samen kennen wij de mosselman, de mosselman, de mosselman
   De man van 's Heren wegen.

7. Mijn vader vaart op zee, mijn vader vaart op de mosselzee
van de ram plam plam van de mosselman
Mijn vader vaart op zee, mijn vader vaart op zee

2. Wat doet hij op de zee ?
3. Hij vangt daar ene vis.
4. Wat doet hij met die vis ?
5. Hij maakt daarvan veel geld.
6. Wat doet hij met dat geld ?
7. Hij koopt daarmee een kind.
8. Wat doet hij met dat kind ?
9. Hij zendt dat kind naar school.
10. Wat doet dat kind op school ?
11. Het leert de ABC.

8. 't Regent op de brug maar ik wordt niet nat
'k ben nog iets vergeten, maar ik weet
niet wat.
Kom zusje dans met mij, steek d'handjes
in de zij.
Heen en weer, nog een keer.
Kom m'n liefste zusje en ik dans niet meer.

9. Daar kwam nen boer van Leuven
Van Leuven kwam nen boer.
Hij kwam Marieken tegen
Marieken zei "bonjour".

10. Daar liep een oude vrouw op straat
in de Kei, in de Kei, in de Keizerstraat
Ze had een aardig mutsje op
in de Kei, in de Kei, in de Keizerstraat.

11. Heb je al gehoord van de zeven, de zeven
Heb je al gehoord van de zevensprong ?
Men zegt dat ik niet dansen kan
Ik dans gelijk een edelman.
En dat is één ...

12. Als mijn vader en mijn moeder naar de markt toe gaan
O ja, ja zo !
Dan komen zij niet thuis voor des avonds laat
O ja, ja zo !
Fiederie, fiedera, fiedera, la la (bis)
O ja, ja zo !

13. Ringelo, rangelo, wie zal 't zeggen
Wie zal de ring naar Amerika verzenden ?
Hij is niet hier, hij is niet daar.
Hij is naar Amerika en 'k weet niet
waar.

14. Al op de berg van gloria, gloria, gloria
Al op de berg van gloria, gloria, gloria.
Hoe doen de paterkens, de paterkens, de paterkens
Hoe doen de paterkens, de paterkens, de paterkens
A zo doen de paterkens, de paterkens, de paterkens
A zo doen de paterkens, de paterkens, de paterkens.

15. Ik zou zo geren een koeike kopen
Anne Marie, Marie Katrien

Wat gaat gij met dat koeike doen
Anne Marie, Marie Katrien

Melken, melken, Anne Marie, Marie
Katrien
Wat gaat gij met dat melksken doen ?
Rijstpap maken, Anne Marie, Marie ...
Gij hebt nog gene pollepel, Anne ...
Ne koeienstaart, ne koeienstaart,
Anne Marie, Marie ...

16. Roodkapje, waar gaat gij heen
Zo alleen, zo alleen
'k Ga bij grootmoeder koekjes dragen
in het bos, in het bos
In het bos zijn wilde dieren
Pas maar op, pas maar op
'k Ben niet bang van wilde dieren
Laat mij gaan, laat mij gaan.

17. Manke peken, mag ik meegaan ?
Hebt gij uw beste schoentjes aan ? Ja !
Hebt gij uw beste kleedje aan ? Ja !
.....
Zult gij in de kerk geen protjes laten ?
Neen !

18. Van waar komt gij getreden, Machoechelken (bis)
Ik kom van onder de aarde, Machoechelken (bis)
Wat hebt gij ons meegebracht, Machoechelken (bis)
Een kusseken met ballen
Voor wie zijn die ballen ?
Voor mijn best vriendekens.
Wie zijn uw beste vriendekens ?

19. Rou, rou, mekkarou
Pette sji a lomme sou
Pette sji pette sja
Atchi.

20. Groene zwanen, witte zwanen
Wie gaat er mee naar Engeland varen ?
Engeland is gesloten
de sleutel is gebroken
Is er dan geen smid in 't land
die de sleutel maken kan ?
Laat doorgaan, laat doorgaan
wie achter is moet voorgaan.

21. Mieke houd u vast
aan de takken van de bomen !
Mieke houd u vast
aan de takken van de mast.

Mieke maak u los
van de takken van de bomen
Mieke maak u los
van de takken van het bos.

Als Mieke valt
dan valt z'in 't water
Als Mieke valt
dan valt z'in 't nat.

22. Twee emmertjes water halen
twee emmertjes pompen
de meisjes op hun klompen
de jongens op een houten been
rij maar door de straatjes heen.
Van je ras, ras, ras, rij maar door de plas
van je voort, voort, voort, rij maar door de poort
van je één twee drie.

23. Anna zat op de blauwe steen, blauwe steen, blauwe steen
Anna zat op de blauwe steen, blauwe steen.

Anna kamt haar hare, haar hare, haar hare
Anna kamt haar hare, haar hare.

Anna, waarom weent gij zo, weent gij zo, weent gij zo
Anna, waarom weent gij zo, weent gij zo ?

Omdat ik sterven moet, ...

Ons Anna mag niet sterven, ...

Er kwamen twee piotjes bij, ...

Er kwam een jager uit het bos, ...

De jager slijpt zijn messe, ...

De jager steekt haar zijde, ...

Moeder waar is Anna nu, ...

Ze is allang begraven, ...

Waar is ze nu begraven, ...

Hier achter deze blauwe steen, ...

24. Viens dans mes bras, viens dans mes bras
Viens que je t'embrasse, viens que je t'embrasse.
Viens que je t'embrasse pour la dernière fois.
Qui a, qui a embrassé, qui a, qui a embrassé
Ah, la plus belle, ah la plus belle
Ah, la plus belle de la société.

25. In Holland staat een huis (bis)
In Holland staat een singelingenhuis
Hopsasa, singelingela.
In Holland staat een huis.

2. In het huis daar woont een heer.
3. Die heer die kiest een vrouw.
4. Die vrouw die kiest een kind.
5. Dat kind dat kiest een pop.
6. Nu gooien wij die pop uit huis.
7. Nu gooien wij dat kind uit huis.
8. Nu gooien wij die vrouw uit huis.
9. Nu gooien wij de heer uit huis.
10. Nu steken wij het huis in brand.
11. Nu bouwen wij het huis weer op.
12. In Holland staat een huis.

Variante.

2. Nu komt de boer in huis.
3. Nu komt de boerin in huis.
4. Nu komt de knecht in huis.
5. Nu komt de meid in huis.
6. Nu komt de bruid in huis.
7. Nu komt de pop in huis.
8. Nu steken we de pop omhoog.
9. Nu gaat de boer uit huis.
10. Nu gaat de boerin uit huis.
11. Nu gaat de knecht uit huis.
12. Nu gaat de meid uit huis.
13. Nu gaat de bruid uit huis.
14. Nu staat de pop alleen.
15. Nu steken wij het huis in brand.

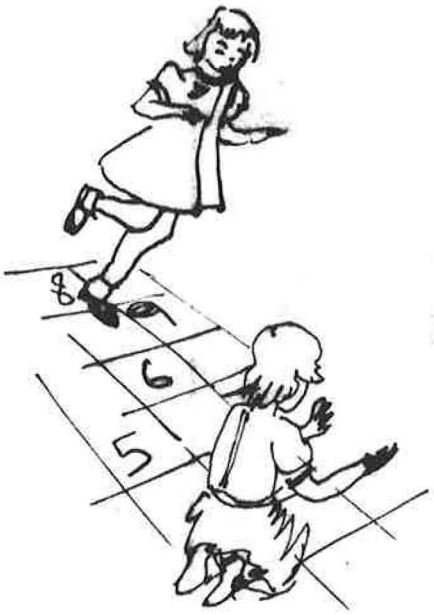
6
5







IV. Liedjes bij het koordspringen.

1. Belli, bella
   La cloche qui va
   A un à deux à trois
   Sta niet op, sta niet op
   Of g'hebt de koord op uw kop
   A één a twee a drie

2. Crème à la glace stond in de kast
   Moeder meende dat 't boter was.
   Vader sneed er een schelleken af.
   Oei, oei, 't was crème à la glace.

3. Als ik met mijn kop voor de spiegel sta
   dan draai ik mij om
   en ik schiet in ne lach
   'k Zal van mijn leven, van mijn leven niet meer doen
   een kop zonder haar is geen fatsoen.

4. Ik kan stikken op een naaimachien
   Chère bonne amie, chère bonne amie.

5. Sarabine, makarine, makaronia
   O Victoria.

6. Un petit canard
   Au bord du l'eau
   Il est si beau
   Il est si beau
   Il va tomber dans l'eau.

7. Un deux trois quatre cinq six sept
   violet, violet
   Un deux trois quatre cinq six sept
   violet.

8. Met wie zal ik trouwen ?
   Edelman, bedelman, dokter, pastoor, ...

9. Rosalietje ging eens wandelen en ze nammhaar zusje mee
en ze klimt al op de bergen en ze liet haar zus alleen.

10. Hoeveel kinderen zal ik hebben ?
1, 2, 3, ...

11. Waarin zal ik wonen ?
Huis, villa, barak, paleis, kasteel, ...

12. Traag rap, traag rap } bis
Tralalalala. }

13. Jan Colère, lamangère
lamngé
du bon paté.

14. Appelsien laat u zien
pas maar op
want ik eet u op.

15. Moeder als ik mag wil ik zeker trouwen
met nen rijken heer en hij woont op een kasteel
hij heeft een magazijn van schoenen en bottinen.
gij moet u niet generen want hij heet Albert.

16. Ginder ver, ginder ver
rijdt een koetsken, rijdt een koetsken
Ginder ver, ginder ver
rijdt een koetsken met Albert
Zet er hem in, zet er hem in
met zijn dochter, met zijn dochter
Zet er hem in, zet er hem in
Met zijn dochter Clementine.

17. Vis, vis, wallevis
Al onder de gevangenis
Al één al twee al drie
Sta niet op, sta niet op
Of ik sla de koord op uwen kop
Al één al twee al drie.

18. Asagram, nen boterham,
een tas cafe, ne pistolé
en een halfken weer.

V. Liedjes bij werpspelen met de bal.

1. Eerstens
Stijf staan
zonder lachen
zonder klappen
mijn een been
mijn ander been
mijn een hand
mijn ander hand
....

2. Al in de lucht
een potje met bucht
een potje met water
Ik was er mijn handjes
Al in de fonteintjes
Ik droog ze af
De handen in de zij
ik kniel er bij
ik sta weer op
de bal omhoog
de bal op de grond
en dan draai mij rond

3. Marie Madelein:
Zat achter de gordijn
Wat doet ze daar ?
Ze kamt haar haar
Ze wast haar handjes
al in de fonteintjes
Ze droogt ze af
en zet ze in haar zij.
Ze knielt daarbij
Ze staat weer op
En draait zich rond.

VI. Kind en kalender.

1. Goesjdeel ! Goesjdeel ! - Godsdeel 31 december.
Pakt de metten bij 't zeel
en gaat er mee rond 't kasteel.

2. Nieuwjaarke, zoete
ons verken heeft vier voeten
vier voeten en ene steert
is dat nu geen wafel weerd
Is die wafel nog niet gebakken
Geef mij dan ne schotel pap
Is die schotel pap nog niet gereed
Geef me dan een beste kleed
Is dat beste kleed nog niet genaaid
Geef me dan een haantje dat kraait
Is dat haantje nog niet geboren
Geef me dan ne pot vol kolen
Is die pot vol kolen nog niet gebrand
Geef me dan nen dikken vetten vleeskant !

3. Liefste Peter,
Hoe meer dat ge me geeft
hoe beter
Geeft gij me te letter
Ik ga met u bij de sjampetter
Geeft gij me te veel
Ge krijgt het nooit meer weer !
(parodie op Nieuwjaarsbrief)

4. Op Driekoningenavond
Sloeg de bakker zijn wijf
al mee ne dikken klipper
Zodanig op haar lijf
De klipper wou niet breken
De vrouw en wou niet spreken
De klipper brak
De vrouw sprak .
En de man viel met z'n gat
in de houillebak.

5. Bim bam beieren
De koster mag geen eieren
Wat mag hij dan ?
Spek in de pan
Met ne roggenboterham.

6. Moeder 'k heb Sinterklaas gezien
onder de bomen, onder de bomen
Moeder 'k heb Sinterklaas gezien
onder de bomen ver van hier !
En hij had in zijnen zak
suikerbollen, suikerbollen
en hij had in zijnen zak
suikerbollen en chocolat.

7. Sint Niklaas kapoentje
Leg wat in mijn schoentje
Een appeltje of een citroentje
En nootjes om te kraken
Het zal zo lekker smaken.

VII. Kind en school.

1. 't Is vandaag de lesten dag
dat de meester, dat de meester
't Is vandaag de lesten dag
dat de meester straffen mag.

2. Morgen is 't geen school
Ik speel op mijn viool
Morgen is 't geen klas
Ik speel op mijn kabas !

3. Het lied van de 12 getallen.
- Eén is één
En enen God alleen
En in Jezus Christus
geloven wij alleen.
- Twee is twee
De twee stenen tafelen
En enen God alleen
En in Jezus Christus ...
- Drie is drie
De drie patriarchen
De twee stenen tafelen
En enen God alleen ...
- Vier is vier
De vier evangelisten
De drie patriarchen
De twee stenen tafelen ...

- Vijf is vijf
  De vijf wonden van Christus
  De vier evangelisten ...

- Zes is zes
  De zes kruiken wijn
  De vijf wonden van Christus ...

- Zeven is zeven
  De zeven sacramenten
  De zes kruiken wijn ...

- Acht is acht
  De acht zaligheden
  De zeven sacramenten ...

- Negen is negen
  De negen koren der Engelen
  De acht zaligheden ...

- Tien is tien
  De tien geboden van God
  De negen koren der Engelen ...

- Elf is elf
  De elf koren der Engelen
  De tien geboden van God ...

- Twaalf is twaalf
  De twaalf apostelen
  De elf koren der Engelen ...

VIII. Kind en natuur.

Rijmpjes op dieren.

- Hen : Kot kot kot kedeit
  'k Hem een eike geleid !

- Haan : Koekeloeren haan
  't Is tijd om op te staan !

- Koekoek : Koekoek !
  Vuilbroek !

- Vleermuis : Flèramuis !
  Komt 't avond thuis.
  We zullen uw beddeken maken
  Met twee versleten lakens.

- Spin : 's Morgens druk
  's Noenens geluk
  's Avonds min
  Dat heeft de spinnekop in.

Rijmpjes bij speciale omstandigheden.

- Bij het inhalen van de oogst : Koekeloeren haan
  't Leste voeier is op de baan
  Om naar huis te gaan.
  Wat heeft de voerman verdiend
  Een pint
  Omdat hij zo goed gerejen heeft.

- Bij het eten van een raap : Rapen doen 't gat gapen.

- Bij het eten van wortelen : Wertelen doen 't gat prettelen.

- Als het regent en de zon schijnt tezelfdertijd : 't Zonneken schijnt en 't regent
  't Is in d'helle kermis.

- Als er sneeuw valt : Jezuken schudt zijn beddeken uit
  En laat de pluimkes vliegen.

- Als 't erg koud is : 't Is zo koud
  en wij hebben geen hout
  de stoof en wil niet branden
  en de rook komt uit de schouw.

IX. Terg-, plaag- en spotrijmpjes.

1. Ninof brand, a slep hangt uit !
   Lierekatuit, a slep hangt uit !

2. Jef is zat
   en hij heeft er van den bessom g'had !

3. Ninovieter, kennegieter
   Ninovuit, koffefluit !
   Hadden de boeren niet gescheten
   De Ninovieters hadden geen eten.

4. Gierigenbaard
   Langen baard
   Wilt ge niet geven
   Houd uw paart.

5. Verwijten kan me niet bijten
   Maar slaan dat doet me zeer !

6. Marieken heeft in haar broek gescheten
   Al de kinderen mogen 't weten
   Al de kinderen krijgen ne koek
   Van Mariekes strontbroek.

7. Jan mijne man is altijd ziek
   heel de week, maar 's zondags niet.

8. Sjampetter
   Op uw gat staat een letter
   Op uw gat staat een O
   O gij vuile marteko !

9. Trees, trees, stekelbees
Ze heeft alle kapellekes afgeweest
Ze heeft hier wat g'had, ze heeft daar wat g'had
En daarmee was Trezeke stekelbees zat.

Tergrijmpjes.

1. Dat is ne haak
Dat is ne staak
Dat is een plesj op aa kaak.

2. Pits mij en stamp mij
Zaten op nen boom
En stamp mij viel eraf.
Wie zat er dan nog op ?

3. Zie ne keer omhoog.
Er valt een slek in uw oog.

4. Zie ne keer omleeg.
Uwen neus staat scheef.

5. Zie ne keer om.
Uwen neus staat krom.

6. Zeg ne keer zout.
Uw moeder en uw vader
zijn berrevoets getrouwd !

7. Zeg ne keer blink.
Uw holleken stinkt.

Vraag- en antwoordrijmpjes.

Hoe laat is 't ?	Tijd om u te beteren.
Hoe oud zijt ge ?	Een jaar ouder als mijn tanden.
Hoeveel kost dat ?	Nog ne keer zoveel as d'helft.
Wat is er nu gebeurd ?	Een paard zijn gat opengescheurd.
Waar is 't ?	Moeten is dwang.
Ge moet het weergeven.	En kakken is afgang.
Hoe groot is hij ?	Tot onder zijn haar.
Wat zijn dat ?	Vraagsteerten.

Jozef Van der Speeten

Bronnen.

1. H. De Cock - J. Teirlinck
   Kinderspel en Kinderlust - 8 delen.
2. K.C. Peeters
   Eigen aard.
3. Rond de stenen linde
   Jg. 4 nr. 3
   Wiege- en schootliedjes uit Schellebelle.
4. R. De Rop
   Kinderspelen te Asse vroeger en nu.
5. M. De Blaes
   Dan komt die kleine Pierewierewit.

DE WATERDUIVEL

"Hebt gij het ook al gehoord, pa, van Lowieke de palingboer ?"
"Nee, jongen. Wat is er gebeurd ?"
"Wel pa, Lowieke, de palingboer, zegt dat hij nen 'slokkebeer' gezien heeft. Gisterenavond laat toen hij naar huis kwam van uit de kantien van de visvijver. Ge weet wel waar hé pa ? Langs de spoorweg.
Toen hij langs de vijver kwam, hoorde hij ineens lawaai in het water, precies iemand die in het water pletste, zegt hij. Hij ging wat dichterbij om te kijken en ineens ... sprong er een groot zwart beest uit het water dat naar hem toekwam. Lowieke zegt dat het de 'slokkenbeer' was pa ! nen 'waterduvel' !
En Lowieke zegt dat hij direkt toen hij die waterduvel uit het water zag springen, weggelopen is ... en dat de 'slokkenbeer' achter hem aan kwam lopen, want hij heeft zijn asem in zijn nek gevoeld. Een geluk dat hij nog zo goed kon lopen zegt hij. Dat kan nog omdat hij in 14-18 bij de infanterie geweest is, heeft hij erbij gezegd, of we konden vandaag zijn botten uit de vijver opscheiren !"
"Vertelt hij dat ?"
"Jawel pa ! Want zo nen 'slokkenbeer' hé pa dat is ... een beest dat in vijvers, beken of grachten ... allez, in alle soort waters woont, en die kinderen en zelfs grote mensen, die er langs passeren in 't water trekt om daar hun bloed ... uit te zuigen. Dat weet ik van de Fons, mijn kameraad, die van tijd tot tijd in de kantien van de visvijvers wat gaat helpen. De Fons zegt ook, dat het vroeger veel voorkwam dat ze zo'n beesten zagen."
"Ja jongen, vroeger gebeurde dat wel meer dat de mensen zo'n 'rare dingen' zagen wat voor een naam ze er ook aan gaven : waterduvel, weerwolf, heks, kludde, Kalle met den haak, Hansje

Pik, Lange Wapper, den bloedzuiger, den tenensnijder, het korenwijf of de 'slokkenbeer' zoals Lowieke gezien heeft."
"Hebt gij al zo'n beest gezien pa ?"
"Ik, nee. Maar mijn grootvader, uw over-grootvader, die heeft ne keer iets meegemaakt. Ik hoor het hem nog altijd vertellen. 't Was de avond toen ons Liske getrouwd is, zei hij altijd. 't Was vroeg donker want 't was winter. Er brandden nog geen lichten langs de straten gelijk nu. Hij moest nog efkens naar huis om zijn beesten eten te geven. Toen hij langs de muur van 't kerkhof kwam, die was toen nog rond de kerk, sprong in ene keer de 'Kludde' op zijn rug. Hij woog meer dan twee zakken patatten van vijftig kilo. Hij heeft hem van aan het kerkhof tot voor zijn deur moeten dragen. Toen ... toen was hij ineens weg, verdwenen, in rook opgegaan. Grootvader heeft zich dan meer dan een half uur in zijn zondaagse zetel moeten zetten, want hij kon geen pap meer zeggen van de moeite en ook van de schrik die in zijn benen geslagen was."
"De Fons zegt dat zijn grootvader ook zoiets meegemaakt heeft. Die was ne keer den 'bloedpater' tegengekomen. Maar zijn grootvader had geen schrik, die was de krak van 't dorp in die tijd. Hij heeft met zijn riek in 't achterste van die 'bloedpater' gestoken en 't was zijn gebuur die hem den daver op 't lijf wou jagen !"
"Ja, jongen zoiets viel ook voor. Elkander wat pesten."
" 't Is daarom dat de Fons zegt dat het allemaal niet waar is van die duvels. Dat het bijgeloof is. Dat het allemaal zever in plastieke zakskes is. Dat de moeders dat vroeger alleen maar aan hun kinderen wijsmaakten, omdat ze niet te dicht bij de kanten van 't water zouden spelen. Is dat waar, pa ?"
"Ja, jongen dat kan wel."
"De Fons zegt ook dat het ook de fout is van die pastoors van vroeger, die de kinderen altijd de schrik op 't lijf zetten door altijd van 'den duvel' te spreken in de mis en in de lering."
"Ja, dat kon er ook wel voor iets tussen gezeten hebben."
"Had gij geen schrik pa toen gij klein waart en 's avonds in de donkere buiten moest ?"

"Tja, eerlijk gezegd wel een beetje."
"Ik niet, zulle pa, want de Fons zegt dat het toch altijd de een of anderé landloper geweest is, die ergens aan 't water of aan 't kerkhof lag te slapen en die wakker gemaakt werd door iemand die passeerde en die dacht dan dat het een spook of een vampier was of zoiets. Of van tijd was het ook nen zatterik zoals Lowieke de palingboer."
"Aha, Lowieke was zat gisterenavond !"
"Ja, pa want de Fons zegt dat de broek van Lowieke nog altijd aan de toog hangt in de kantien en dat hij in zijn sleppen naar huis is gelopen."

Segers André.

KRINGNIEUWS

1. Wij gedenken ...

Op 22 november 1979 heeft Heemkring Okegem een van zijn trouwe leden en medewerker zien heengaan nl. ALBERT HEYMAN.
Dankbaar om wat hij voor Heemkring heeft gedaan huldigen wij zijn nagedachtenis.
Albert Heyman, geboren te Welle op 1 januari 1915 huwde in 1938 met Juliette Van der Speeten en vestigde zich te Okegem als handschoensnijder. Hij wist zich na de 2e wereldoorlog tot handschoenfabrikant op te werken.
Hij interesseerde zich ook voor de dorpspolitiek en werd in 1964 verkozen tot gemeenteraadslid. Voordien maakte hij deel uit van de C.O.O. (van 1959 tot 1965).
De laatste jaren van zijn leven waren vooral getekend door het lijden. Maar hij ging er niet aan ten onder. Hij wist wat het lijden betekende en daarom wilde hij het leed van anderen verlichten. In de kliniek, die zowat zijn tweede thuis geworden was, luisterde men graag naar zijn verhalen en fantazieën en met een kwinkslag wist hij iedereen op te beuren.
Van op zijn ziekbed vond hij de moed verhalen en bijdragen voor ons blad neer te schrijven.
Van zijn hand verschenen : Verhalen uit vroegere tijden, Het gezin van Sompel, het sprookje van Prins Tchin Tchan en kabouter Flodderke. Verder heeft hij een drietal bijdragen geleverd voor het Mededelingenblad van Heemkring Okegem.
Wij betreuren zijn heengaan, want hij kon Heemkring nog heel wat diensten bewijzen.

2. Aan onze leden.

Met dit nummer besluiten we de 4e jaargang van onze Mededelingen.
Wij vragen u dringend aan herabonnering te denken.
Het gewone lidgeld bedraagt 150 fr.
Ereleden en steunende leden : minimum 250 fr.
Het lidgeld kan betaald worden aan de bestuursleden ofwel gestort worden op rekening 000-0466615-45 van De Jonge Pierre, Hazeleerstraat 23 9471 Okegem.
Ofwel kan u bijgevoegd stortings- of overschrijvingsbulletin gebruiken (dit voor de leden die buiten Okegem wonen).
We danken u allen voor uw trouw, waardering en medewerking.
Het bestuur wenst u een zalig kerstfeest en een gelukkig en voorspoedig 1980.

INHOUDSTAFEL VIERDE JAARGANG 1979

ALGEMEEN - Kringnieuws		blz. 37
		blz. 78
		blz. 129
BAEYENS O.	: De handschoennijverheid in ons land	blz. 10
HEYMAN A.	: Van dierenhuid tot lederen handschoen	blz. 22
SEGERS A.	: Mijn eerste indrukken over Okegem	blz. 95
	De Waterduivel	blz. 126
VAN DER SPEETEN J.	: - De handschoennijverheid te Okegem	blz. 1
	- Lederen handschoenen	blz. 8
	- Dorpskroniek 1978	blz. 31
	- Historische schets van de vrije gemengde lagere en kleuterschool	blz. 38
	- Rijmpjes en liedjes bij kinderspelen te Okegem	blz. 98
VAN ISTERDAEL H.	: Bijdrage tot de geschiedenis van de abdij van Ninove	blz. 80
VAN DE PERRE E.	: Pentekeningen	

--oooOooo--